

Vedlegg 2, datert 14.09.2021

Risiko- og sårbarhetsanalyse

Kommuneplanens arealdel 2022 - 2034

Innhold

1	ROS-analyse i kommuneplanens arealdel.....	3
2	Bakgrunn for vurderinger i kommuneplanens arealdel.....	3
3	Fare- og aktsomhetsområder i kommuneplanens arealdel	3
3.1	Ras og skred	4
3.2	Grunnforhold og kvikkleire	4
3.3	Flom, flomskred og erosjon.....	4
3.4	Høyspentlinjer og transmisjonsanlegg	5
3.5	Storulykkevirksomheter.....	5
4	Vannforsyning og avløpshåndtering.....	5
5	Matjord.....	7
6	Uttak av råstoff.....	8
7	Oppsummering.....	8

1 ROS-analyse i kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel, kommunedelplaner og de fleste reguleringsplaner omfatter områder for bebyggelse og anlegg. Når kommunen gir bestemmelser og retningslinjer for planlegging og utbygging, er det også for å sikre at vesentlige hensyn, slik som samfunnssikkerhet, blir varetatt i planene. I tillegg stiller plan- og bygningsloven (PBL) § 4-3 krav til å gjennomføre ROS-analyse¹ for planområdet for å se til at samfunnssikkerhet følges opp.

Krav om ROS-analyse er et generelt utredningskrav som gjelder alle planer for utbygging. For kommuneplanens arealdel og for reguleringsplaner som kan gi vesentlige virkninger for miljø og samfunn, stilles det i tillegg et særskilt krav til konsekvensutredning² (jf. PBL § 4-2). I slike tilfeller skal ROS-analysen gjennomføres, og som hovedregel dokumenteres i konsekvensutredningen.

2 Bakgrunn for vurderinger i kommuneplanens arealdel

Asker kommune baserer forslag til arealdel på kommuneplanens samfunnsdel³ og planprogram⁴. Nytt arealplankart er en harmonisering og sammenstilling av de tre tidligere kommunenes arealdeler.

I arbeidet med å sy sammen planene er det foretatt vurderinger av eksisterende arealbruk opp imot prinsippene om vekst og vern fra handlingsdelen i kommuneplanens samfunnsdel samt vurderinger av fare. Alle innspill til ny arealbruk er vurdert opp imot de samme hensynene.

I arbeidet med kommuneplanen er det fortløpende foretatt ROS-analyse av all arealbruk. Nærmere konsekvens- og ROS-analyse av arealbruken fremgår av vedlegg 1 Konsekvensutredning og vedlegg 24 - 35 Oppsummering og kommentarer til innspill. I forslag til arealdel for Asker kommune er det lagt inn få nye byggeområder. De arealbruksendringer som er gjort med bakgrunn i innspill til varsel om oppstart av planen er konsekvensutredet. Det er foreslått endret arealformål på noen byggeområder, eks. fra næring til sentrumsformål. Der endringen av arealbruk betinger ny vurdering av ROS og konsekvensvurdering er dette også utredet.

I tillegg har kommunen et ansvar for å sikre vannforsyning og legge til rette for tilfredsstillende avløpsløsninger.

3 Fare- og aktsomhetsområder i kommuneplanens arealdel

Gjennom arealplanlegging skal kommunen sikre vern av liv og materielle verdier, i dette inngår at sikkerhet mot naturpåkjenninger skal vurderes og ivaretas i alle fasene i plan- og byggesaksprosessene. Kommuneplanens arealdel er bindende for nye tiltak, og potensiell fare skal avmerkes med hensynssoner og fareområder i plankartet.

¹ [samfunnssikkerhet_i_kommunens-arealplanlegging_metode-for-risiko_og_saarbarhetsanalyse.pdf \(dsb.no\)](#)

² [Veileder om konsekvensutredning for planer etter plan- og bygningsloven - regjeringen.no](#)

³ [Kommuneplanens samfunnsdel | Asker kommune](#)

⁴ [endelig-planprogram-17.12.20.pdf \(asker.kommune.no\)](#)

I Asker kommune er det farer knyttet til flom, skred (jord, snø og steinsprang), kvikkleire, høyspentlinjer og storulykkevirksomheter. Noen av fareområdene er klart definert, og andre må utredes nærmere for å få kjennskap til detaljerte forhold på stedet, og eventuelle avbøtende tiltak.

Kommuneplankartet angir noen områder med hensynssone fare, med tilhørende bestemmelser. I tillegg følger et aktsomhetskart som er gjort juridisk bindende gjennom kommuneplanens bestemmelser. Aktsomhetskartet angir soner hvor det er krav om nærmere utredning om fare for flom, grunnforhold og skred. Aktsomhetskartet angir ikke nøyaktige avgrensninger av fareområdene siden disse ikke alltid er kjent, men det er lagt inn soner «med god margin» som sikrer at tiltak i nærheten av mulige fareområde ikke tillates før dette er utredet nærmere. Ved regulering som berører aktsomhetsområder er det krav om farekartlegging og at tilpasninger og avbøtende tiltak må sikres i planen. Ved søknad om tiltak innenfor aktsomhetssoner, hvor farene ikke tidligere er utredet gjennom plan, stilles det samme krav til utredning/undersøkelser.

Kommuneplanbestemmelsene inneholder generelle krav til vurdering av fare.

3.1 Ras og skred

Det er ikke foreslått nye arealer til utbygging som ligger utsatt for ras- eller skred i kommuneplanens arealdel. Enkelte områder fra gamle kommuneplaner er tatt ut med bakgrunn i at de ligger innenfor fareområder for ras og skred.

3.2 Grunnforhold og kvikkleire

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har gjennomført en regional kvikkleirekartlegging for tidligere Asker, Røyken og Hurum kommuner i perioden 2007-2018⁵. Kvikkleirekartleggingen er å anse som en aktsomhetskartlegging, og arbeidet bygger på tidligere studier utført av NVE og NGU.

Resultatet av kartleggingen viser at det ikke er funnet potensielt skredfarlige soner eller kvikkleire i tidligere Asker og Røyken kommuner. I tidligere Hurum kommune er det kartlagt kvikkleiresoner, men ingen i høyeste risikoklasse. Kartlagt kvikkleiresone i Hurum er vist med hensynssone fare i kommuneplankartet.

Grunnforhold skal vurderes i alle plan- og byggesaker, i tråd med bestemmelser for saksbehandling og særskilte retningslinjer og veiledere utarbeidet av NVE. Det stilles krav til nye undersøkelser der eksisterende kunnskap ikke er tilstrekkelig i kommuneplanens bestemmelser. I planretningslinjene er det henvisning til NVEs veileder «sikkerhet mot kvikkleireskred»⁶.

3.3 Flom, flomskred og erosjon

Klimaframskrivingene tyder på at det i Asker vil komme mer nedbør og hyppigere episoder med styrtregn og med det hyppigere og større flommer i små vassdrag⁷. For å hensynta denne økede faren for flom er det i kommuneplanbestemmelsene stilt krav om flomutredning for arealer som ligger innenfor aktsomhetssone for flom.

⁵ [Kvikkleire og grunnforhold i Asker kommune | Asker kommune](#)

⁶ [NVE Veileder](#)

⁷ [Veileder, bokmål \(nve.no\)](#)

I rennende vann er elvebunn og elvekanter utsatt for store erosjonskrefter, særlig under flom. Erosjon av elvebredder⁸ er en del av den naturlige elvedynamikken og kan gi tap av areal, jordbruksjord, og skade på bygninger og infrastruktur. En velutviklet kantvegetasjon langs vannstrengen vil beskytte elveskråningene mot erosjon og bidra til å redusere vannhastigheten under flom og redusere potensialet for erosjon. I kommuneplanens arealdel er det lagt inn en hensynssone naturmiljø langs alle vassdrag. Hensynssonen er 20 meter i byggesonen og 30 meter i LNF-områder. Vassdrag inkluderer alle elver, bekker, tørrbekker og dammer. Det er ikke tillatt å fjerne vegetasjon nærmere enn 10 meter til vannkant.

I Skitthegga er det lagt inn en sone for flomfare der dette er kartlagt.

Det innføres blågrønn faktor i kommuneplanens arealdel. Blågrønn faktor er et verktøy for kvantifisering av vegetasjon og vannelementer i utbyggingsprosjekter. Dette bidrar til uterom tilrettelagt for vannhåndtering, vegetasjon og biodiversitet. Blågrønn faktor skal bidra til bedre håndtering av overvann og bevaring, forbedring og opparbeidelse av vegetasjon.

3.4 Høyspentlinjer og transmisjonsanlegg

I kommuneplanens arealdel er det lagt inn hensynssoner for høyspentlinjer og alle transmisjonsanlegg er avsatt som arealformål, annen type nærmere angitt bebyggelse og anlegg, med feltnavn ATA3. Det er knyttet til bestemmelser til hensynssonene og arealformål ATA3.

3.5 Storulykkevirksomheter

Kommunen har to storulykkevirksomheter som er avmerket med fareområde brann- og eksplosjonsfare. Dette gjelder Orica sitt sprengsstofflager i Bjonndalen (mellom Hyggen og Lahell), og Chemring, Orica og Dynea sine virksomheter på Engene utenfor Sætre. I kommuneplanens arealdel er det lagt inn flere sikkerhetssoner med ulike bestemmelser rundt disse.

Det pågår i disse dager analyser innenfor sikkerhetssonen rundt Engene for å kunne klargjøre hvilken arealbruk som kan aksepteres innenfor sonene. Foreløpige tilbakemeldinger fra Forsvarsbygg som gjennomfører analysen er at det som utgangspunkt ikke kan tillates tiltak som øker risikoen, og at et hvert tiltak vil øke denne. Det er imidlertid ulike nivåer av risiko, og kommunen kan vurdere hvilken risikoøkning de mener er forsvarlig. Gjennom analysene er det foreløpig avdekket at utvikling av næring på Engene og bruk av tidligere sprengstoffabrikk (kulturminner) ikke kan aksepteres siden de gir store utslag på risikoen. Det er derfor ikke foreslått endret arealbruk i området.

4 Vannforsyning og avløpshåndtering

I kommuneplanens arealdel er alle drikkevann avsatt som arealformål drikkevann og nedslagsfeltene er avmerket med hensynssone. Det er bestemmelser til kommuneplanens arealdel om krever at alle tiltak innenfor nedslagsfeltet skal godkjennes av mattilsynet og ansvarlig vannverk.

Tilstanden på infrastrukturen knyttet til vann og avløp varierer i kommunen. Det er behov for betydelige investeringer i årene fremover. Dette for å sikre en akseptabel kvalitet på dagens anlegg, ivareta sikkerhet, beredskap og lovpålagte krav, og for å imøtekomme de

⁸ [Veileder, bokmål \(nve.no\)](http://veileder.bokmaal.nve.no)

store utbyggingsbehovene og ønsket om utvikling og vekst i tråd med kommuneplanen. Dette gjelder både for ledningsnett og behandlingsanleggene for drikkevann og renseanleggene for avløp.

Kommunen har tilgang på nok og godt drikkevann fra Glitrevannverket, Asker og Bærum vannverk, fra kommunens eget vannverk ved Sandungen (i Hurum) og fra to private anlegg på Tofte. Store befolkningsområder som Sætre, Heggedal og Slemmestad mangler imidlertid tilfredsstillende løsning for reservevann.

Det meste av avløpet fra kommunen håndteres på en god måte av renseanlegget på VEAS. Kommunens egne renseanlegg i Åros, på Lahell og Rulleto på Tofte har imidlertid dårlig kapasitet, har utfordringer med å tilfredsstillere rensekravene og er en begrensning for videre utvikling og utbygging i disse områdene.

Det tillates ikke utbygging i områder der vann og avløpsløsningene ikke er tilfredsstillende, i dette inngår også krav om slukkevann.

5 Matjord

Kommunens sentrale plassering gjør at presset på jordressursene, i form av behov for arealer til utbygging og samferdselsformål, i dag er større enn noen gang. Over 90 % av all matjord i kommunen er av svært god eller god kvalitet og et strengt jordvern er nødvendig for å nå målet om økt matproduksjon og opprettholdelse av dagens selvforsyningsgrad. Det er en utfordring at den beste matjorda ligger der befolkningsveksten er størst. Dyrket mark er en knapp, ikke-fornybar ressurs og jordressursene både lokalt og nasjonalt blir stadig viktigere for å opprettholde dagens selvforsyningsgrad og beredskap, noe både endringer i klima og krisetider viser.

Det er i arbeidet med kommuneplanens arealdel foreslått å ta ut byggeområder slik at 1019 daa matjord tilbakeføres til LNF-formål.

Det er i utgangspunktet ikke anbefalt å foreslå nye arealer som berører matjord. Unntaket er tre nye arealer med til sammen 103 daa matjord, der samfunnshensynet veier tyngre enn hensynet til matjord:

- Ny tomt til ungdomsskole på Beston. Dersom Beston ikke velges vil arealet bli tilbakeført til LNF.
- Ny tomt til fengsel ved Dahl forsøksgård. Dersom tomten ikke velges vil arealet bli tilbakeført til LNFR.
- Utvidelse av avfalls plass på Yggeset. Det aktuelle arealet for utvidelse har varierende kvalitet og en forholdsvis mindre andel av matjorda har god eller svært god kvalitet.

For flere detaljer vises til vedlegg 1 – tilleggsutredning tre nye tomter.

Det er foreslått bestemmelser som sikrer at matjord i byggeområder tas vare på og brukes til å etablere nye dyrkbare områder. Ved flytting av matjord forutsettes det at invaderende svartelistede arter ikke spres.

6 Uttak av råstoff

Det er i kommunen flere uttak av mineraler og steinprodukter. Det avsettes i kommuneplanen ikke nye arealer for uttak av masser i kommuneplanen. Disse områdene har driftskonsesjon⁹. Disse uttaksområdene kan utgjøre en fare for både mennesker og dyr ved for eksempel fallskader. Det forutsettes at risiko og sårbarhet er utredet i alle konsesjonssaker. Ved utvidelse av uttaksområdene krever kommunen i ny kommuneplan reguleringsplan. I reguleringsplanarbeidet skal det redegjøres for risiko- og sårbarhet og avbøtende tiltak mot skade.

7 Oppsummering

ROS-analysen tar primært opp naturfare og -risiko samt storulykker. Det er i ROS-analysen ikke beskrevet trafiksikkerhet, terror, kriminalitet og eller pandemier. Disse forholdene ivartas i kommunens løpende beredskapsarbeid. Se mer om dette på kommunes nettsider: [Asker kommunes beredskapsarbeid | Asker kommune](#).

⁹ [Søknad om driftskonsesjon | Direktoratet for Mineralforvaltning \(dirmin.no\)](#)